

Fra top til bund og op igen eller det helt enestående

Det er altid rart, når vi ved aftensmaden kan fortælle familien en god oplevelse, noget, der gjorde os glade. De fleste af disse ting glemmer vi dog i løbet af nogen tid.

Enkelte vigtige ting elsker vi at fortælle igen og igen, f. eks. den dag vi mødte kærligheden eller den dag, vore børn blev født eller den dag, datteren eller sønnen blev student, eller andre stjernestunder. Familie og venner kender historien, og den tåler at fortælles flere gange.

På et lidt højere plan er der nogle begivenheder, der er så store, at ikke bare en enkelt familie, men en hel nation eller en hel verdensdel taler om dem længe efter, f. eks. 5. maj eller 11. september!

Men hvis vi skal helt op på det højeste plan, hvor vi spørger efter en god begivenhed for hele verden, og hvor hele verden fortæller den samme gode begivenhed hvert år, så er der kun én eneste begivenhed, som er så stor, og det er Jesu fødsel.

Mange siger, at de ikke tror så meget og kun kommer i kirken for stemningens skyld.

Så er det dog forunderligt, at beretningen om netop denne fødsel skaber denne gode stemning hvert år! Der må være noget særligt ved det barn, som blev født julenat!

Alle de andre ting, maden, gaverne, grangrene, lys, guirlander osv. er jo smukke og skønne i sig selv, men der må jo være et eller andet ubestemmeligt mere, siden hele denne stemning også får os til at gå hen i kirken til gudstjeneste. Det kan ikke være de materielle ting alene. Det er fornemmelsen af, at der er noget mere, som får os til at gå herhen. Lyset stråler ud fra kirkevinduene og tiltrækker os. Vi fornemmer, at der indenfor er noget lyst og godt. Herinde hører vi god musik, og vi synger. Og vi har noget godt at synge om. Juleevangeliet fortæller nemlig om en stor glæde for hele folket.

Der er grund til at være glad. Ikke den overfladiske, kortvarige, umodne glæde, hvor man svæver på en lyserød sky som ved en forelskelse, nej den dybe ægte glæde over at have mødt noget godt, som både er rent og urørligt, noget som kan lyse op selv i det dybeste mørke, og som end ikke det dybeste mørke kan få bugt med, en glæde, som ikke kan dø. Det er juleevangeliets kerne og grunden til, at vi kan blive ved med at tale om det år efter år. Glæden kan ikke dø. Lyset bliver ved med at skinne i verden.

Det vil sige: glæden kan dø inde i os, men uden for os bliver lyset ved med at skinne, og det vil så gerne ind i vore hjerter og lyse og varme derinde. Derfor holder vi julegudstjeneste og bliver ved med at tale om lyset. Når vi taler om lyset, så skinner det.

Sådan er det ikke med almindeligt sollys. Solen skinner ikke midt om natten, bare fordi vi taler om den.

Sådan er det heller ikke med sundhedens lys. Vi bliver ikke raske, bare fordi vi taler om sundhed. Men sådan er det med juleevangeliets lys. Det skinner, når vi taler om det. Selv om det er os små mennesker, der taler om det, så kan dette lys skinne via vore enkle ord, og så kan juleevangeliets lys trænge helt ind i sorgfulde og syge hjerter og varme og lyse op derinde.

For juleevangeliet handler om, at der sprænges grænser.

De grænser, som vi ikke kan sprænge indefra, har en anden sprængt udefra.

Selve meningen med vort liv er brudt igennem ind til os udefra. Menneskelivets inderste kerne og hemmelighed kommer til os udefra.

Vi er nemlig ikke alene blevet fremmede for vores skaber, men også for os selv.

Hvad er ægte menneskelighed? Er det Nietzsches overmenneske? Eller er det udviklingslærens rovdyr? Eller er det mennesket, som ikke er skabt til at slå ihjel, som Bo Bjørnvig sagde? Hvor finder vi det ægte menneskelige?

Hvad skal vi bruge vore ressourcer på – os selv eller andre - og hvor skal vi finde hjælp, når vi mangler ressourcer i livet? Der er noget dobbelt ved menneskelivet her. Vi behøver både et forbillede og en hjælper.

Juleevangeliet handler om, at grundmodellen for alt menneskeligt liv kommer til os, født af en kvinde og lagt i ædetrug i en ukendt landsby i en fjern provins, langt fra den førende verdensmagts hovedstad.

Denne groteske modsætning mellem grundmodellen og vores modtagelse af ham er en stærk illustration af, hvor fremmed menneskeheden er blevet for det sandt menneskelige!

Det afspejler sig også i vores forhold til den voksne Jesus, hvor vi dog er tvetydige. Vi beundrer nemlig dem, der ligner Jesus på de bløde områder, men vi viger tilbage for dem, der ligner ham på de skarpe kanter. Fremmede er vi dog, for hvem er blød og skarp som han!

Jesus er grundmodellen for alt menneskeligt liv. Her lærer vi ægte menneskelige værdier.

Kan vi ikke finde nogle af dem selv? Jo, det kan vi, men da er det altid som principper, der står til diskussion. I evangeliet kommer grundmodellen som en person, som et menneske, som vores bror, og han kommer med en forunderlig myndighed, der borer gennem det panser, vore diskussioner og undskyldninger udgør, helt ind til vores samvittighed og kalder til efterfølgelse. Før var vi alene med os selv. Nu ligger selve menneskelivets hemmelighed som et sårbart spædbarn i krybben og kalder på tak, tilbedelse, undren og – efterfølgelse! Han sprænger på en eller anden måde vores uvished og egoisme.

Men Jesus er mere. Han er ikke kun den, der skal lære os at leve som mennesker, lære os at anvende vore ressourcer. Han er også den, der selv vil være vores ressource, når vi ingen har. Ja, fra ham kommer alle vore ressourcer.

Musikeren Michael Falk fortalte i radioen om sin voldelige nedtur, hvor han nåede bunden. Han udtrykte sin erfaring på den måde: ”Da jeg nåede bunden, fandt jeg ud af, at hvis der en Gud, så er det i hvert fald ikke mig selv, der er Gud.”

En vigtig erkendelse, men den kan ikke stå alene. Det er ikke nok at miste sin indbildning. Man skal også finde sandheden. Tom Kristensen, en af vore store digtere, nåede også bunden. Der fandt han Gud.

Hvordan kan man finde Gud, når man er på bunden? Gud er vel i det høje? Ja, det er han, men juleevangeliet fortæller, ja synger det ud for hele verden, at Gud også er steget ned på bunden. Det er det gode budskab til alle, der ved noget om bunden: dem, der er på bunden, dem, der har været der, dem, der ved, at de en dag kunne komme der.

Og bunden er så mange ting: alle ulykkerne, både de uforskyldte og de selvforskyldte.

Juleevangeliet handler om, at Gud er steget ned. Han, som er det evige lys, stiger ned i denne verdens mørke. Han stiger ned fra sin magt og ned til sin forvildede skabning.

Og ligesom vi før i tanken steg op fra vore små hverdagshistorier over de mere vigtige nationale historier og helt op til den ene afgørende begivenhed, som rager op over alle, sådan stiger Gud ned til os, trin for trin, helt ned til bunden.

Første trin var at sætte foden på vores jord. Hvilken overvindelse! Tænk at forlade renheden, magten, tilbedelsen og herligheden i Guds evige verden og stige ned til menneskene i al deres skidt og møg! Men han gjorde det, for vi er jo skabt i Guds billede. Guds billede opsøgte os. Guds billede blev menneske.

Andet trin ser vi også her i juleevangeliet. For han lod sig ikke føde på slottet eller indlogerede sig i den fornemste luksusvilla. Nej, han lod sig føde af en almindelig pige af folket, der oven i købet var på rejse og måtte tage til takke med en krybbe som seng til barnet.

Og de første, der fik besked, var ikke de unge, de rige og de smukke, men nogle fattige, beskidte, frysende hyrder på arbejde ude på den kolde mark.

Ikke bare kom han til menneskene, men han kom også til de fattigste, dem der var på samfundets bund, underklassen.

Englene vil synge for enhver, også for ham, der fryser og har småt med ressourcer som hyrderne dengang. Og ikke nok med det, for manden og kvinden på bunden kan selv opsøge barnet i krybben og blive fyldt med glæde og lovsang, for barnet er også her. Overalt er han. Uanset hvor langt vi kommer ned, så er han dér. Enhver, der kalder på ham, skal frelses ind i Guds rige.

Også, hvis man føler, at livet er en forbandelse?

Ja, for det handler det sidste trin om. Men det hører egentlig ikke julen til. Nu må vi lade vor tanke kigge ud i horisonten. Du skal kigge nogle måneder frem, helt frem til påske! Så ser du, at barnet i krybben er blevet til manden på korset. Den dag bragte menneskene al tænkelig forbandelse over ham. Men det glædelige er, at han dernede på bunden, allerdybest nede, både bevarede et rent og kærligt hjerte - også overfor fjenderne, og sejrede over forbandelsen ved at opstå fra de døde Påskedag. Derfor lever han i dag. Derfor kan han hjælpe os i dag.

Vor Herre har været hele vejen rundt, fra det allerhøjeste til det allerdybeste. I dette liv kan vi ikke komme noget sted hen, hvor Jesus ikke kan være hos os – som den, der både forstår os og har myndighed til at ændre vor skæbne, helbrede vor samvittighed, reparere vort gudsforhold og skænke os evigt liv,

Vor Herre er steget ned til os på bunden for at løfte enhver, der tager imod hans fremstrakte hånd, op på toppen.

Glædelig jul

Jørgen Sejergaard, sognepræst og timelærer på LMH